

Verlag van de consultatie van de regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat tot wijziging van de Regeling Tijdelijke wet Groningen in verband met het opdragen van de taak aan het Instituut Mijnbouwschade Groningen om knelpunten op te lossen die als gevolg van mijnbouwschade zijn ontstaan.

Uit de evaluatie van de Tijdelijke wet Groningen en meer recent het parlementaire enquêterapport 'Groningers boven gas' komt naar voren dat het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) de wettelijke bevoegdheid moet krijgen om knelpunten die ontstaan door de toepassing van het schadevergoedings- en aansprakelijkheidsrecht van het Burgerlijk Wetboek op te kunnen lossen. Met deze ministeriële regeling wordt daarin, vooruitlopend op een wetswijziging voorzien. Daarnaast deelt deze regeling aan het IMG de taken toe om bijzondere respectievelijk vastgelopen situaties aan te pakken. Daarmee zorgt deze ministeriële regeling voor een wettelijke verankering van de reeds bestaande situatie omtrent hulp die wordt geboden door de Commissie Bijzondere Schade (CBS) en het Interventieteam Vastgelopen Situaties (IVS). De huidige mandaatbesluiten aan het IMG komen met de inwerkingtreding van deze ministeriële regeling te vervallen.

Consultatieverslag

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, september 2023.

Inleiding

De conceptregeling is van 19 juli t/m 16 augustus 2023 openbaar geconsulteerd. Hierop is één pro forma reactie ontvangen vanuit de provincie Groningen namens de aardbevingsgemeenten, een gelijksoortige reactie is afzonderlijk ingediend door de aardbevingsgemeenten Groningen, Midden-Groningen en Oldambt (hierna: de indieners).

ATR heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

Beeld binnengekomen reactie

Vanuit de indieners zijn een aantal punten naar voren gebracht die hieronder worden toegelicht.

Proces en uitgangspunt

De indieners dringen bij totstandkoming en wat betreft de consultatietermijn aan op naleving van de code interbestuurlijke verhoudingen. De indieners zijn niet betrokken geweest bij totstandkoming van de regeling. Daarnaast wijzen de indieners op de code interbestuurlijke verhoudingen die een consultatietermijn van 2 maanden voorschrijft, terwijl bij deze regeling de consultatietermijn 4 weken bedroeg.

De indieners stellen dat het uitgangspunt van de regeling, om problemen op te lossen waar dat gerechtvaardigd is, maar waar knelpunten ontstaan door toepassing van het aansprakelijkheidskader uit het Burgerlijk Wetboek, een uitgangspunt is dat bewoners verder kan helpen.

Complexiteit regeling

De indieners geven aan dat de regeling complex is, vanwege het onderscheid in 'bijzondere', 'vastgelopen' en 'andersoortige' situaties. Door deze opbouw is de regeling onduidelijk over de vraag waar bewoners of ondernemers terecht kunnen bij een combinatie van problemen. De indieners zien liever dat het IMG en de NCG voldoende ruimte en budget krijgen, waardoor de CBS en het IVS niet meer nodig zouden zijn.

Daarnaast geven de indieners aan de gekozen terminologie in de regeling verwarrend te vinden omdat het vaak niet aansluit bij dagelijks taalgebruik.

Consequenties voor de uitvoering

De indieners geven aan dat de drempel voor bewoners hoog ligt omdat hun situatie aangedragen moet worden door een burgemeester, de Nationale Ombudsman of een minister. Dit is belastend omdat dit niet tot de reguliere bevoegdheden van deze organen behoort.

Ook de koppeling aan het schadebegrip maakt de drempel voor bewoners hoog, een deel van de problematiek kan namelijk liggen in het niet erkennen van schade. Specifiek wordt hier het onderscheid genoemd tussen het gebied waarin het wettelijk bewijsvermoeden (effectgebied) wel van toepassing is, en het gebied waar het wettelijk bewijsvermoeden niet geldt.

Tot slot vragen de indieners aandacht voor het feit dat budget nooit een reden mag zijn om bewoners of ondernemers geen oplossing te bieden. Ook wordt aandacht gevraagd voor staatssteunbeperkingen voor ondernemers.

Wijzigingen na consultatie

Naar aanleiding van de reactie van de indieners is de toelichting in de ministeriële regeling op punten verduidelijkt. De inhoud van de regeling is niet aangepast.

Mede omdat de drie verschillende taken zien namelijk op verschillende situaties, zijn deze in de regeling in tact gelaten. Waar de knelpuntentaak m.b.t. de koppeling aan het aansprakelijkheidskader van het Burgerlijk Wetboek ziet op oplossen van knelpunten die zijn ontstaan door de strikte koppeling van de schadeafhandeling aan de aansprakelijkheid van de NAM, is de knelpuntentaak voor bijzondere situaties er voor bewoners waar een stapeling van problemen speelt die niet met compensatieregelingen alleen kunnen worden opgelost. De taak m.b.t. vastgelopen situaties is er voor situaties waarbij de bewoners zijn vastgelopen in hun proces, bijvoorbeeld omdat de woning zowel onderdeel is van de versterkingsopgave als dat er schade is.

De bestaande vangnetten (nu nog uitgevoerd via mandaatbesluiten van de staatssecretaris van EZK) zijn belangrijk voor bewoners van Groningen en met deze regeling is geprobeerd om zoveel als mogelijk aansluiting te zoeken bij de inhoud en terminologie van de bestaande mandaatbesluiten voor het IMG. Op deze manier kan de huidige werkwijze voor bewoners ongewijzigd worden voortgezet.

Nieuw in de regeling t.o.v. de huidige mandaatbesluiten is dat ook regionale hulp- en zorgverleners bijzondere situaties aan kunnen dragen bij het IMG (waarbij de CBS als adviseur optreedt), deze toevoeging is gedaan zodat het laagdrempeliger wordt om bijzondere situaties aan te dragen. Dit sluit aan bij de wens van de indieners om de drempel voor het aandragen van situaties te verlagen.

In de toelichting van de regeling wordt ook benadrukt dat indien de bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, ook individuele knelpunten buiten het effectgebied dat per AMvB wordt gedefinieerd met deze regeling kunnen worden opgelost. Die mogelijkheid zal de AMvB zelf ook bieden.

Op basis van de reacties van de indieners is voor de leesbaarheid de volgorde van de knelpuntentaken in de regeling aangepast t.o.v. de concept-regeling. Deze aanpassing is gedaan om de onderlinge verhouding tussen deze drie taken te verduidelijken. De mogelijkheid om knelpunten in de procedure van schadeafhandeling als gevolg van de koppeling aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek tijdig en adequaat op te lossen draagt idealiter bij aan het voorkomen van vastgelopen situaties in de schadeafhandeling en/of versterking. Waar in het conceptvoorstel de regeling begon met bijzondere situaties, vastgelopen schade en andersoortige knelpunten is in de definitieve regeling deze volgorde omgekeerd. De regeling start met knelpunten die ontstaan zijn door de toepassing van het aansprakelijkheidskader in het BW om vervolgens in te gaan op de taak tot hulp in bijzondere- en vastgelopen situaties.

M.b.t. de financiën wordt opgemerkt dat beperkingen zijn er voor schadeafhandeling en de daarbij horende knelpunten geen financiële beperkingen zijn. Als het gaat om vergoedingen aan ondernemers, moeten staatssteunrisico's meegenomen worden in de afweging. Daar waar de uitkeringen door het IMG betrekking hebben op schadevergoeding, is geen sprake van staatssteun. Indien de uitkeringen verder gaan dan schadevergoeding en leiden tot een voordeel voor de ondernemer, dan zijn er staatssteunrisico's aan verbonden. Er wordt nader bekeken hoe hier invulling aan gegeven kan worden, en dit aspect moet worden meegewogen bij individuele vergoedingen.

Vervolg

Deze ministeriële regeling zal worden gepubliceerd in de Staatscourant en de dag na publicatie in werking treden.